

Verantwoordingsdocument

2016 - 2017

Beste lezer,

In het ESS vindt u een breed scala aan exameninstrumenten bestaande uit: proeven van bekwaamheid, examens Nederlands en mvt, theorie-examens, werkstukken en onderzoeksopdrachten, portfolio Loopbaan en Burgerschap, examenplannen, examenmatrijzen, examentermendocumenten, uitslagprotocollen en keuzedelen. Deze instrumenten komen tot stand in samenwerking met vertegenwoordigers uit het onderwijs en het bedrijfsleven. Bij de ontwikkeling werken wij volgens duidelijke procedures. Hierbij zijn onder andere de standaarden van de Inspectie van het Onderwijs uitgangspunt.

Onderwijsinstellingen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van ingekochte exameninstrumenten. Daarom willen wij als examenleverancier u met dit verantwoordingsdocument informeren over de kwaliteitszorg rondom onze exameninstrumenten. U vindt in dit verantwoordingsdocument de volgende informatie:

- 1 Positief oordeel over de exameninstrumenten van de Inspectie van het Onderwijs
- 2 Werkwijze bij de ontwikkeling van exameninstrumenten
- 3 Commissies bij het ontwikkelproces

Als u nog vragen heeft, laat het ons dan weten. Wij horen het graag.

Namens het team ESS examenservices,
Marijke Backx, manager

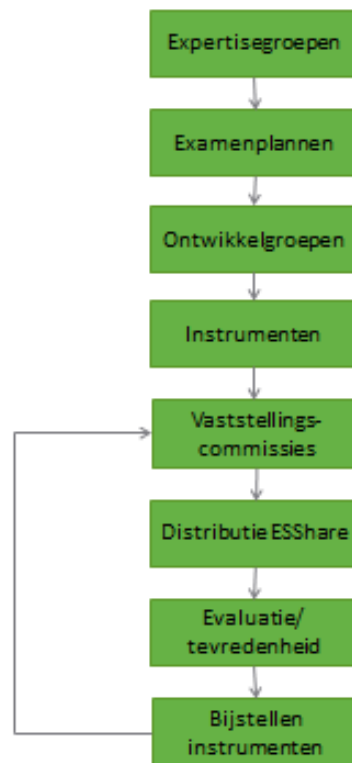
1 Positief oordeel over de exameninstrumenten van de Inspectie van het Onderwijs

De onderwijsinstelling is verantwoordelijk voor de examenkwaliteit en hiermee ook voor de kwaliteit van de ingekochte exameninstrumenten. De inspectie onderzoekt de ESS-exameninstrumenten bij de onderwijsinstellingen. Oordelen over ESS-instrumenten die onderzocht zijn (en ongewijzigd worden ingezet) worden meegenomen naar iedere volgende onderwijsinstelling waar deze instrumenten ook worden gebruikt.

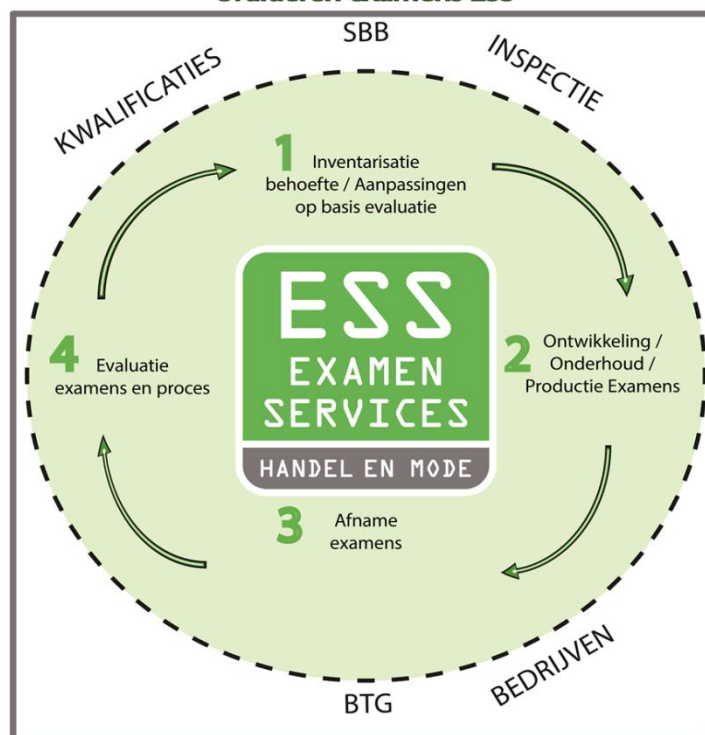
Eenmaal per jaar is er overleg met de inspecteur over onze nieuwe en gewijzigde instrumenten. Via nieuwsberichten op de website www.essmbo.nl en nieuwsbrieven informeren wij u over de resultaten van dit overleg.

2 Werkwijze bij de ontwikkeling van exameninstrumenten

Onderstaande schema's schetsen de ontwikkelroute van de exameninstrumenten. Dit is een continu proces waarbij de standaarden van de Inspectie van het Onderwijs worden toegepast.

Kader en cyclus van ontwikkeling en evalueren examens ESS

3 Commissies bij het ontwikkelproces

Bij het ontwikkelproces zijn een aantal commissies betrokken. Hieronder vindt u een korte toelichting:

Gebruikersgroep

De gebruikers van het ESS bepalen (binnen het gegeven kader) welke examens worden ontwikkeld en opgeleverd. Om de behoeften van de gebruikers te kennen, is er regelmatig contact tussen de medewerkers van ESS examenservices en de individuele gebruikers (onderwijsinstellingen). Jaarlijks wordt de 'gebruikersvraag' geïnventariseerd en besproken tijdens een bijeenkomst van ESS examenservices en de gebruikersgroep (alle gebruikers). De bevindingen over de examens en het gebruik daarvan worden ook jaarlijks geïnventariseerd en besproken tijdens een overleg met de gebruikersgroep.

Monitoringscommissie

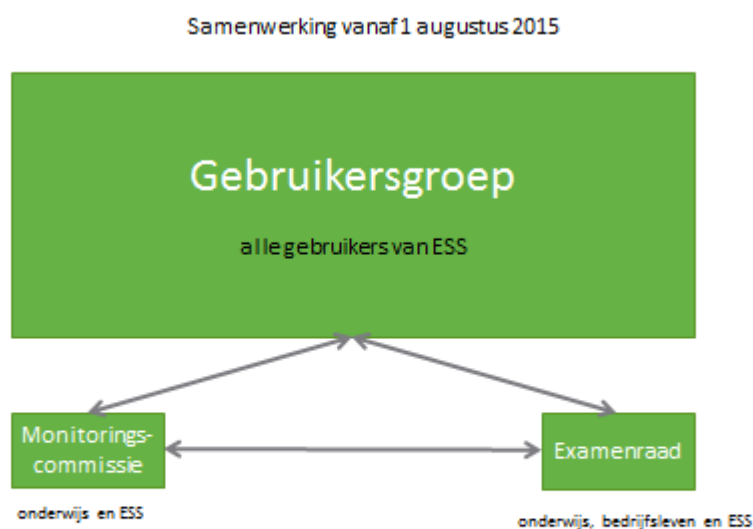
Het gehele proces van het ontwikkelen, vaststellen en het (digitaal) verspreiden van examens wordt in samenwerking met deskundigen van de onderwijsinstellingen en de bedrijven voorbereid en uitgevoerd door ESS examenservices.

Tijdens het gehele proces stimuleert en bewaakt de monitoringscommissie (vier personen) de voortgang. De samenstelling van de monitoringscommissie heeft een regionale spreiding.

Examenraad

Om het proces van ontwikkelen, gebruiken en beoordelen van examens te toetsen en te bespreken komt twee keer per jaar de examenraad bijeen. De examenraad bestaat uit twee bestuurders/managers van deelnemende onderwijsinstellingen of twee bestuurders/managers die door de deelnemende onderwijsinstellingen zijn aangewezen, één vertegenwoordiger uit het bedrijfsleven met kennis van en affiniteit met de ESS-examens en de directeur en manager van ESS examenservices. De examenraad bespreekt de resultaten van de bijeenkomsten van de gebruikersgroep en de bevindingen van de monitoringscommissie.

Op voorstel van ESS examenservices stelt de examenraad de prijzen van de examenproducten en -diensten vast. Ook kan de examenraad de gebruikersgroep suggesties doen over het beleid en de inhoud van examenproducten en -diensten.

Samenwerken en kennis delen

Expertisegroep

Een expertisegroep komt bijeen als er nieuwe producten worden ontwikkeld. Deze groep bestaat uit vertegenwoordigers uit het onderwijs, het bedrijfsleven of een combinatie hiervan. Afhankelijk van het onderwerp wordt een expertisegroep samengesteld uit personen die een aantoonbare deskundigheid hebben op het gebied van het nieuw te ontwikkelen product. De reden om een expertisegroep bijeen te laten komen kan zijn:

- het opstellen van een examenplan (of meerdere examenplannen) voor een nieuw kwalificatiedossier;
- het opstellen van een (vernieuwd) examentermendocument.

De expertisegroep wordt voorgezeten door een onderwijskundige van ESS examenservices die verantwoordelijk is voor de exameninstrumenten bij desbetreffend kwalificatiedossier.

Vaststellingscommissie

Een vaststellingscommissie bestaat uit drie tot vier vertegenwoordigers uit het onderwijs. De commissie wordt voorgezeten door een onderwijskundige van ESS examenservices die verantwoordelijk is voor de exameninstrumenten bij een bepaald kwalificatiedossier. De commissie komt bijeen als examens moeten worden vastgesteld. De leden van de vaststellingscommissie zijn deskundig op het gebied van een (deel van een) bepaald kwalificatiedossier.

De vaststellingscommissie is verantwoordelijk voor het screenen, bespreken en beoordelen van concepten of revisies van examens aan de hand van criteria. Deze criteria zijn gebaseerd op de standaarden van de Inspectie van het Onderwijs. Het resultaat is dat examens worden vastgesteld, worden vastgesteld onder voorbehoud of worden afgekeurd.

Elk vastgesteld examen wordt op ESShare gepubliceerd met een bijlage met de handtekeningen van de leden van de vaststellingscommissie. Deze bijlage hoort bij de checklist met criteria op basis waarvan de vaststellingscommissie het examen heeft vastgesteld. Wilt u inzage in deze checklist, neem dan contact op met de onderwijskundige die contactpersoon voor uw onderwijsinstelling is. Jaarlijks biedt ESS examenservices de leden van de vaststellingscommissies de mogelijkheid tot deskundigheidsbevordering aan.

Sinds 2016 worden er steekproeven uit de examens genomen die door examencommissies van onderwijsinstellingen worden beoordeeld aan de hand van hun eigen vaststellingsdocumenten. De resultaten worden verzameld en gedeeld met ESS examenservices en de examencommissies van de betrokken onderwijsinstellingen. Hierdoor is het niet meer nodig om elk examen ook nog vast te stellen op de onderwijsinstelling.

Validatiecommissie

Een validatiecommissie bestaat uit vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven. Deze commissie wordt voorgezeten door een onderwijskundige van ESS examenservices die verantwoordelijk is voor de exameninstrumenten bij een bepaald kwalificatiedossier. De commissie komt gemiddeld één keer per jaar bijeen. De commissie beoordeelt de examens op inhoud: sluiten de examenopdrachten van de proeve van bekwaamheid aan bij de praktijk? Ook adviseert de validatiecommissie over de invulling van de examentermen en welke examentermen tot de essentie van het beroep behoren.

Jaarlijks biedt ESS examenservices de leden van de validatiecommissies de mogelijkheid tot deskundigheidsbevordering aan.